

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2009

Νεοελληνική Γλώσσα

Όλα τα δικαιώματα για όλους

Μια γυναίκα κακοποιήθηκε στο Αφγανιστάν επειδή περπατούσε στο δρόμο. Ένας άντρας στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα καταδικάστηκε σε φυλάκιση και μαστίγωση γιατί παντρεύτηκε γυναίκα άλλου θρησκειύματος. Ένα κοινό νήμα συνδέει αυτές τις παραβιάσεις δικαιωμάτων: οι διακρίσεις.

Το φύλο, οι ερωτικές επιλογές, η θρησκεία, η φυλή και η εθνικότητα δεν γίνονται απλώς λόγοι προκαταλήψεων, γίνονται μοχλοί που συσπειρώνουν εναντίον του Άλλου. Ποιος είναι ο άλλος; Οποιοσδήποτε: ο νεαρός μαύρος στους δρόμους των αμερικανικών γκέτο, τα παιδιά του δρόμου στο Μπαγκλαντές και στη Γουατεμάλα, ο Αλβανός στο Κοσσυφοπέδιο, ο Αφρικανός μετανάστης στη Γαλλία και ο Τούρκος στη Γερμανία.

Πολλές φορές οι κυβερνήσεις όχι μόνο δεν εμποδίζουν αυτή τη βία αλλά και την ενισχύουν, ενσωματώνοντας τις διακρίσεις στη νομοθεσία τους. Κολακεύουν τις πλειοψηφίες και αυξάνουν την εξουσία τους επενδύοντας στο μίσος. Σε μια εποχή γενικευμένης σύγχυσης, ο ρατσισμός πουλάει.

Ο κατάλογος των Άλλων που υφίστανται διακρίσεις είναι ατελείωτος. Στην Αίγυπτο ο σύζυγος που σκοτώνει τη μοιχό γυναίκα του μπορεί να μένει ατιμώρητος. Η σύζυγος που θα κάνει το ίδιο, απειλείται με εκτέλεση. Στην Αργεντινή, οι ομοφυλόφιλοι πέφτουν θύματα συστηματικών βασανιστηρίων από την αστυνομία. Στην Ουγγαρία, την Τσεχία και αλλού οι Τσιγγάνοι ξυλοκοποούνται από αστυνομικούς. Το ταξίδι στον κόσμο «κόσμο των Άλλων» περνάει και από τη χώρα μας. Μπορούμε να κάνουμε στάση εκεί όπου κρατούνται ξένοι για πολλούς μήνες χωρίς καμία κατηγορία, ή στις αφίσες υποψηφίου δημάρχου Αθηναίων με μοναδικό σύνθημα την εκδίωξη των «λαθρομεταναστών».

Κι όμως οι Άλλοι δεν εξαφανίζονται, παρά τις «φιλότιμες» προσπάθειες σ' όλο τον κόσμο. Υπερασπίζονται, και μαζί τους κι εμείς, το δικαίωμα στη διαφορετικότητα. Εξάλλου, αν το σκεφτούμε, θα διαπιστώσουμε πως όλοι μας μπορούμε να θεωρηθούμε για κάποιο λόγο Άλλοι. Έχουμε λοιπόν το καθήκον να αναζητούμε ανά πάσα στιγμή το αντίδοτο στο δηλητήριο της προκατάληψης και των διακρίσεων. Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι σεβαστά, μόνο αν είναι σεβαστά για όλους.

(περιοδικό Μαρτυρίες της Διεθνούς Αμνηστίας)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1) Να γίνει η περιλήψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.
- 2) Ποιούς τρόπους πειθούς εντοπίζετε στο κείμενο;
- 3) Ποια συλλογιστική πορεία ακολουθεί ο συγγραφέας στην 1η παράγραφο του κειμένου;
- 4) Σε μια παράγραφο 100 λέξεων να αναλύσετε τη φράση « Εξάλλου, αν το σκεφτούμε, θα διαπιστώσουμε πως ό-

λοι μας μπορούμε να θεωρηθούμε για κάποιο λόγο Άλλοι».

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Το κείμενο αναφέρεται στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο συγγραφέας, παραθέτοντας χαρακτηριστικά παραδείγματα, επικεντρώνεται στις διακρίσεις, όπως το φύλο, η θρησκεία ή η εθνικότητα οι οποίες ευθύνονται για τις παραβιάσεις ανά τον κόσμο. Αυτό το γνωρίζουν πολλές κυβερνήσεις κρατών, οι οποίες όχι μόνο δεν αντιδρούν στη βία, αλλά την ενισχύουν με στόχο την αύξηση της εξουσίας τους μέσω της καλλιέργειας του ρατσισμού. Οι διακρίσεις εντοπίζονται σε ολόκληρο τον κόσμο, ακόμη και στην Ελλάδα. Όμως, πάντα θα υπάρχουν διαφορετικοί άνθρωποι και καθένας από μας μπορεί να βρεθεί στη θέση του. Γι' αυτό πρέπει ν' αντιτεθούμε στις προκαταλήψεις, προασπίζοντας κάθε ανθρώπινο δικαίωμα.

2) Ο συγγραφέας επικαλείται διάφορους τρόπους πειθούς. Καταρχάς, κάνει επίκληση στη λογική, αφού με επιχειρήματα και τεκμήρια, όπως τα άφθονα παραδείγματα που παραθέτει, προσπαθεί να πείσει για τις διακρίσεις που ευθύνονται για την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επίσης, επικαλείται και το συναίσθημα, αφού υπάρχουν έντονα φορτισμένες συγκινησιακά λέξεις, όπως «αντίδοτο στο δηλητήριο», «τα παιδιά του δρόμου». Τέλος, υπάρχει επίθεση στο ήθος του αντιπάλου, ιδιαίτερα στην τρίτη παράγραφο που ο συγγραφέας στρέφεται εναντίον των κυβερνήσεων που ενισχύουν τη βία και τις διακρίσεις.

3) Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας ακολουθεί επαγωγική συλλογιστική πορεία. Ξεκινάει με επιμέρους παραδείγματα, όπως τη γυναίκα που κακοποιήθηκε, τον ομοφυλόφιλο, για να καταλήξει στη γενική θέση ότι για τις παραβιάσεις αυτές των δικαιωμάτων ευθύνονται οι διακρίσεις.

4) Όλοι, ανά πάσα στιγμή, εξαιτίας της διαφορετικότητάς μας, μπορούμε να γίνουμε θύματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό συμβαίνει γιατί σε κάθε κοινωνία υπάρχουν στερεότυπα που καθορίζουν τι είναι αποδεκτό και τι όχι. Όμως, δεν είναι τα ίδια παντού. Αυτό που είναι καλό για μια χώρα, σε μία άλλη μπορεί να είναι καταδικαστέο και να οδηγεί τους ανθρώπους στο περιθώριο. Έτσι, κάθε άνθρωπος μπορεί να βρεθεί εκτεθειμένος, εξαιτίας της εθνικότητας του, της εμφάνισής του, του χρώματος του δέρματός του ή της σεξουαλικής του συμπεριφοράς. Γι' αυτό οφείλουμε να αποδεχόμαστε το διαφορετικό και να το σεβόμαστε. Όλοι οι άνθρωποι αξίζουν το ίδιο επειδή είναι άνθρωποι. Εξάλλου καθένας μας μπορεί να γίνει θέμα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ « ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ »

Δικαίωμα: αγαθό που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι, ανεξαρτήτως χρώματος, φυλής, κοινωνικής θέσης, θρησκειύματος. Το βασικότερο δικαίωμα είναι το δικαίωμα στη ζωή και την ελευθερία κάθε είδους. Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών πρεσβεύει ότι « τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι το θεμέλιο της ανθρωπίνης φύσης. Χωρίς αυτά δεν μπορεί να υπάρξει ανθρώπινο ον».

Διακρίνονται σε: α) Ατομικά και πολιτικά
β) Κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά

Ατομικά και πολιτικά δικαιώματα

Ζωή, ελευθερία
Ισονομία
Αξιοκρατία
Δικαιοσύνη
Πολιτική ελευθερία (ελευθερία πολιτικών πεποιθήσεων)
Ελευθερία σκέψης, έκφρασης, συνείδησης, θρησκείας
Ανθρώπινη μεταχείριση
Προστασία από την κατάχρηση της εξουσίας
Εκλέγειν και εκλέγεσθαι

Κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά δικαιώματα

Ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο
Προστασία από την πείνα
Ιατρική περίθαλψη
Μόρφωση
Εργασία
Κοινωνική ασφάλιση
Ισότητα φύλων
Άρση διακρίσεων των μειονοτήτων

Οι κατηγορίες είναι αλληλένδετες. « Τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα είναι αυτά που περιορίζουν τις εξουσίες του κράτους. Ενώ η κατοχύρωση των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων θεωρείται υποχρέωση του κράτους» (Διεθνής Αμνηστία, 1985).

ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΜΕΛΗΘΗΚΑΝ ΤΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

ΧΑΣΙΑΚΗΣ
ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ